bruss'help.brussels

TELLING VAN DAK- EN THUISLOZEN

WIE WORDT ER GETELD?

In 2005 introduceerde FEANTSA (European Federation of National Organisations Working with the Homeless) de ETHOS-typologie om sociale uitsluiting op vlak van wonen te omschrijven (European Typology on Homelessness and Housing Exclusion). Deze typologie berust op karakteristieken van wat men onder toegang tot huisvesting verstaat:

- beschikken over een adequate woning die exclusief in het bezit is van een persoon en zijn/haar familie
  (fysiek domein)
- de mogelijkheid hebben om er hun privacy te bewaken en om sociale relaties uit te bouwen
  (sociaal domein)
- wettelijk aanspraak kunnen maken op deze ruimte
  (wettelijk domein)

WIE WORDT ER GETELD?

Op basis van deze definitie onderscheidt FEANTSA vier vormen van uitsluiting:

- **DAKLOOS ZIJN**

  overnachten in de openbare ruimte
  of in noodopvangcentra

- **THUISLOOS ZIJN**

  in een onthaaltehuis, opvangcentrum
  of een gespecialiseerde instelling verblijven

- **IN EEN SITUATIE VAN INSTABIELE HUISVESTING ZIJN**

  tijdelijk worden ondergebracht bij familie of vrienden, een woning bewonen
  zonder formeel huurcontract en/of met uitzetting worden bedreigd

- **ZICH IN EEN SITUATIE VAN ONTOEREIKENDE HUISVESTING BEVINDEN**

  in een tijdelijke of niet-conventionele woning, kraakpand
  of onderhandelde bezetting leven

HOE WORDT ER GETELD?

Elke telling is een « momentopname » die een beeld geeft van hoe de verschillende vormen van gebrek aan huisvesting en/of slechte huisvesting verdeeld zijn over een grondgebied. Doordat de telling op regelmatige basis wordt uitgevoerd, kunnen de onderzoeksresultaten met elkaar vergeleken worden om zo de evolutie van het fenomeen te bestuderen.

De telling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- vindt begin november plaats,
  historisch gezien net voordat het winterplan van start gaat
- bestrijkt het hele Brusselse Gewest,
  alle 19 gemeenten van de agglomeratie
- wordt om de twee jaar uitgevoerd,
  volgens dezelfde methode en met dezelfde partners

HOE WORDT ER GETELD?

De Brusselse telling steunt op
een **brede samenwerking** tussen:

- professionals, ervaringsdeskundigen en vrijwilligers uit de dak- en thuislozenzorgsector
- een reeks partners uit aanverwante sectoren: openbaar vervoer, Leefmilieu Brussel, OCMW's, ziekenhuizen, enz.

Deze actoren zijn bij het hele proces betrokken, van het opsporen voorafgaand aan de nachtelijke telling tot het comité dat wordt opgericht om de resultaten te bespreken. Door zijn expertise draagt elke partner dus bij tot de kwaliteit van de verzamelde gegevens en de analyses.

HOE WORDT ER GETELD?

Concreet berust de telling op
een combinatie van drie processen:

- **GEGEVENSCENTRALISATIE**

  het verzamelen van de gegevens die de verschillende opvang- en onthaalvoorzieningen op de avond van de telling invoeren

- **DE NACHTELIJKE TELLING**

  een telling van mensen die in de openbare ruimte overnachten op de nacht van de telling

- **PRE- EN POST-ENQUÊTES**

  twee enquêtes, die respectievelijk twee weken op voorhand en één dag na de telling worden afgenomen, om de resultaten te consolideren en te verrijken

HOE WORDT ER GETELD?

Bruss'help **centraliseert de gegevens** die op de avond van de telling door de verschillende opvang- en onthaalvoorzieningen worden ingevoerd:

- noodopvangcentra
- onthaaltehuizen
- diensten voor begeleiding aan huis

De cijfers die de niet-conventionele structuren doorgeven, worden hieraan toegevoegd:

- niet-erkende opvangstructuren
- onderhandelde bezettingen
- kraakpanden

Ook ziekenhuizen worden uitgenodigd om het aantal daklozen te melden dat die nacht op de spoeddienst is opgenomen.

HOE WORDT ER GETELD?

Op de avond zelf **organiseert Bruss'help een telling** om de mensen te identificeren die de nacht in de openbare ruimte doorbrengen:

- na eerst de door daklozen bezochte plaatsen te hebben geïdentificeerd, dankzij de expertise van de maatschappelijk werkers, maken we een verdeling aan die 80 zones in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest afbakent
- we mobiliseren bijna 230 vrijwilligers met een beperkte of grondige kennis van het daklozenpubliek
- vlak voor de telling wordt aan elk team een formulier en een kaart uitgedeeld waarop de grenzen van de te bestrijken zone en de verplichte doorgangspunten staan aangegeven
- tussen 23u en middernacht worden de zones door vrijwilligers in teams van twee personen doorkruist om de telling uit te voeren
- wanneer de telling voltooid is, komt een lid van elk team de ingevulde formulieren bij ons terugbrengen

TELLING

RESULTATEN

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

VEREENVOUDIGDE ETHOS-TYPOLOGIE AANGEPAST AAN DE BRUSSELSE CONTEXT

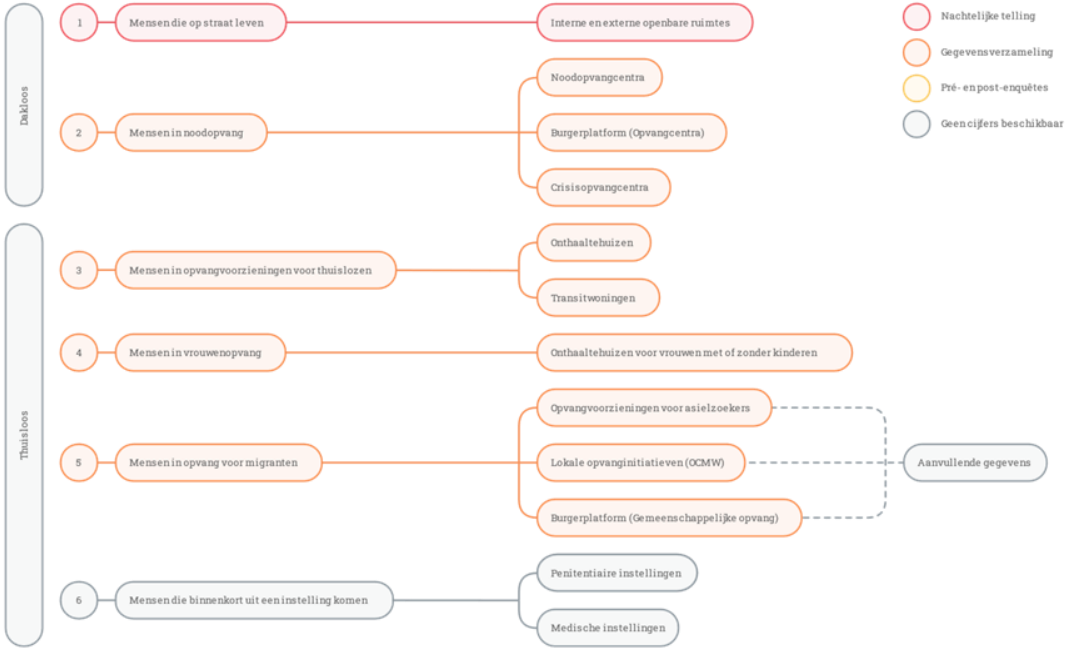

VEREENVOUDIGDE ETHOS-TYPOLOGIE AANGEPAST AAN DE BRUSSELSE CONTEXT

GEZONDHEIDSCONTEXT

- Vermindering van het aantal bedden in onthaaltehuizen en noodopvangcentra
- Hotelvoorzieningen ter beschikking gesteld voor noodopvang voor daklozen
- 24-uurs opvangdiensten

GLOBAAL OVERZICHT

VERDELING PER CATEGORIE

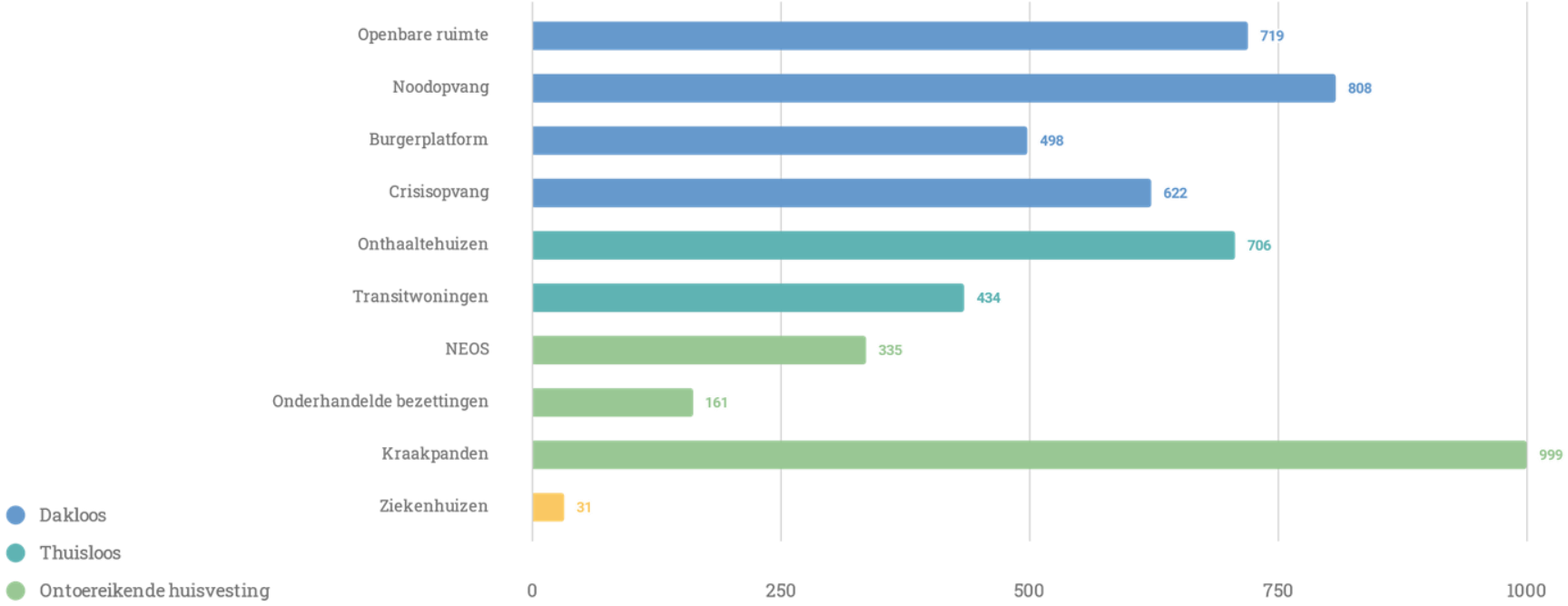

GLOBAAL OVERZICHT

VERDELING PER CATEGORIE

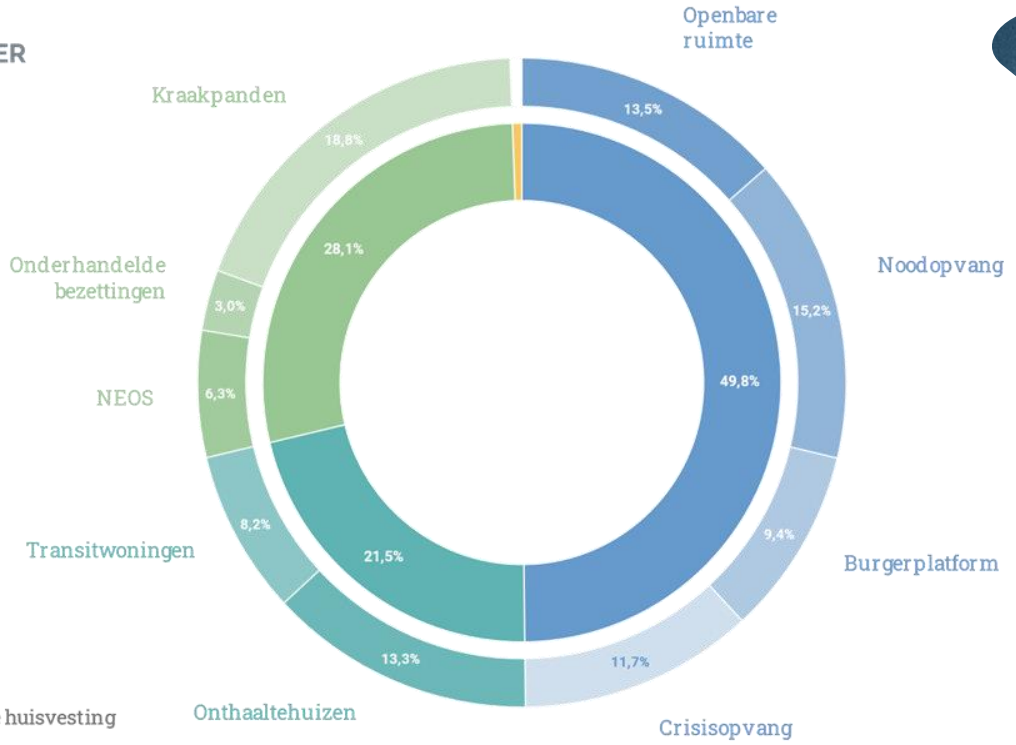

N = 5313

- Dakloos
- Thuisloos
- Ontoereikende huisvesting
- Ziekenhuizen

GLOBAAL OVERZICHT

EVOLUTIE PER CATEGORIE

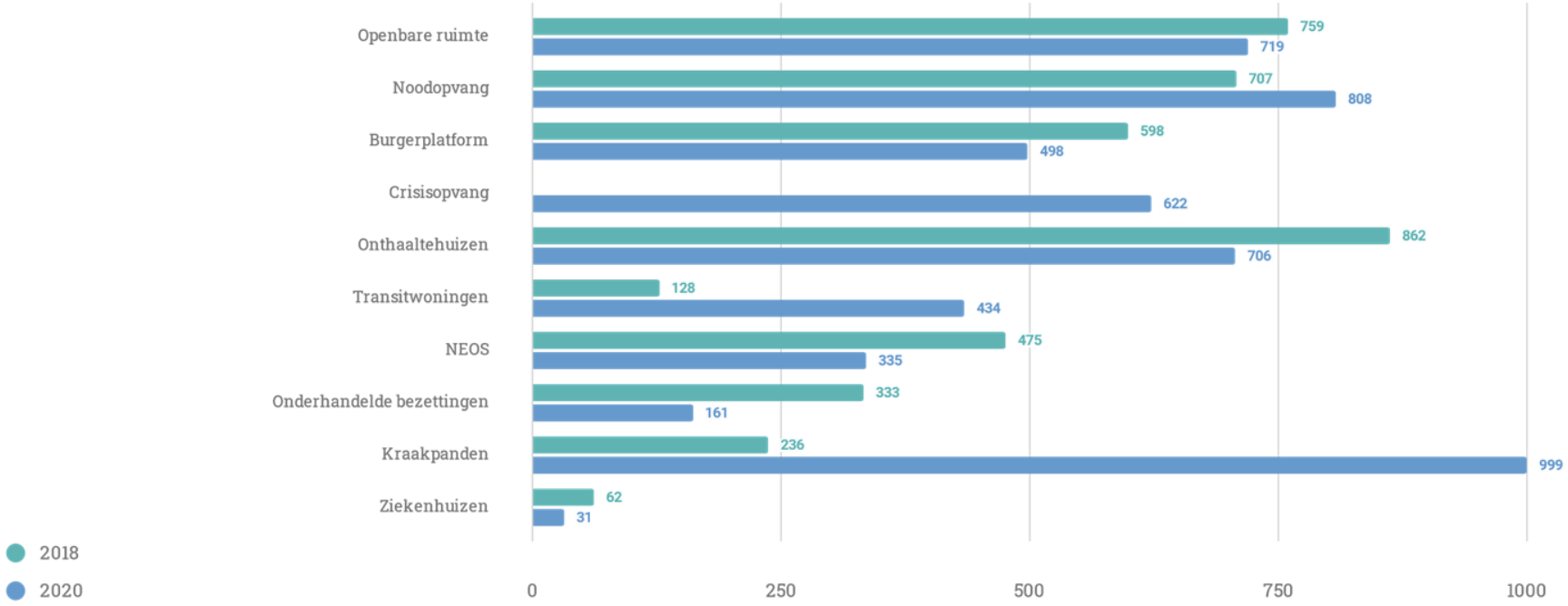

GLOBAAL OVERZICHT

EVOLUTIE PER CATEGORIE

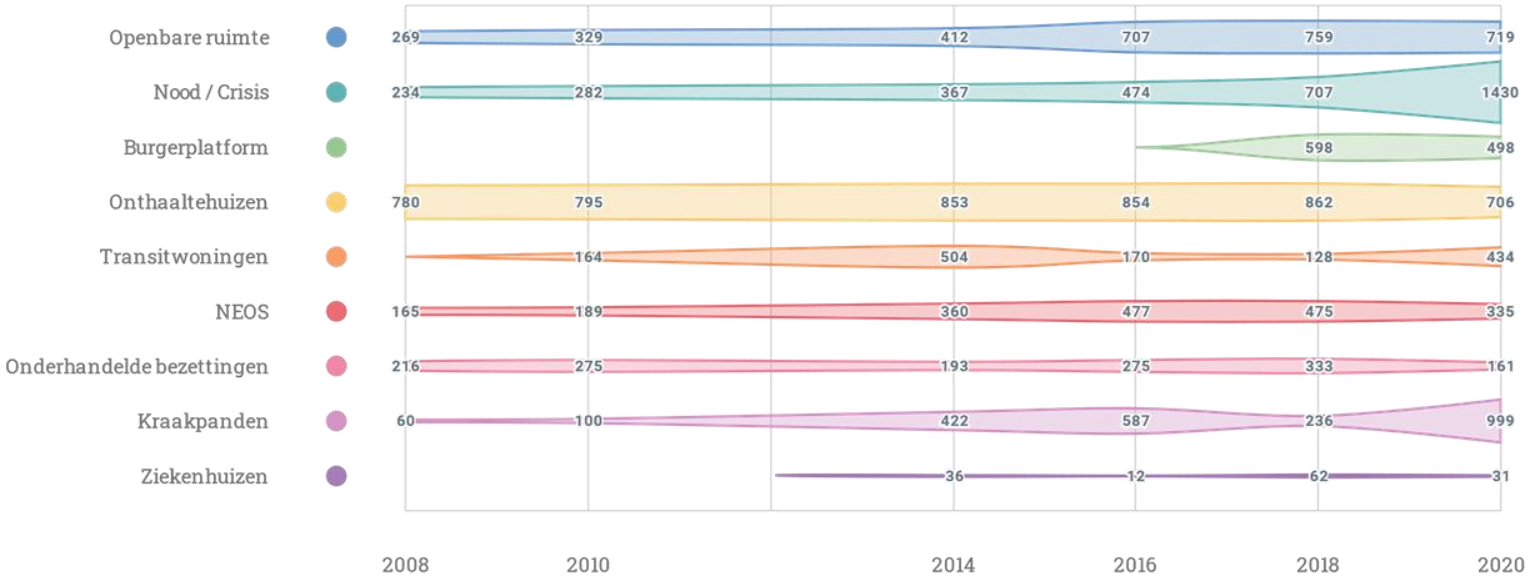

GLOBAAL OVERZICHT

VERDERLING PER LEEFTIJD EN PER GENDER

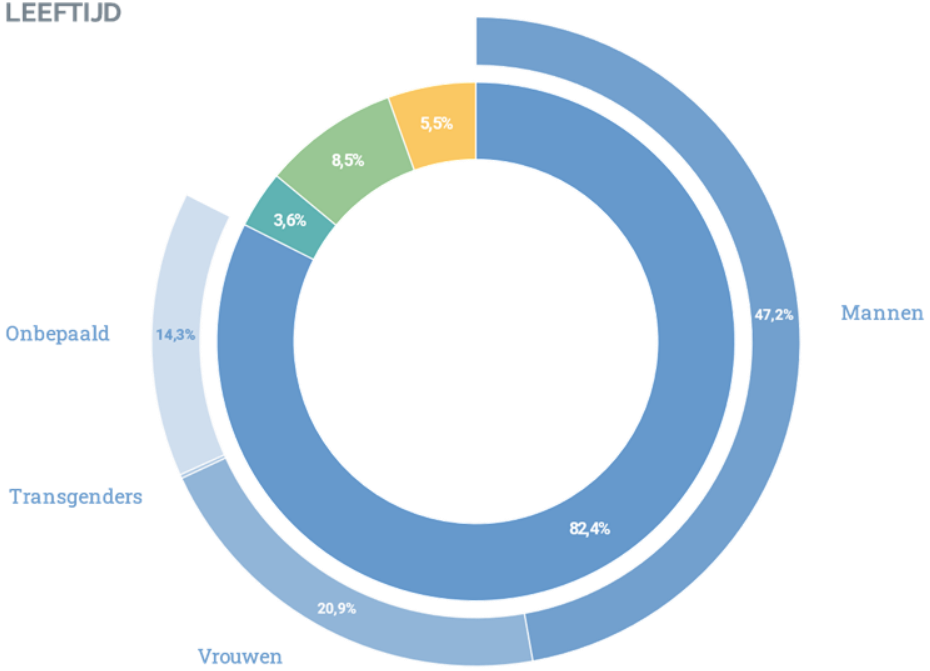

N = 5313

- > 18 jaar
- 13 - 18 jaar
- 4 - 12 jaar
- 0 - 3 jaar

FOCUS OP MINDERJARIGEN

- 933 minderjarigen geteld (17,6%)
- Stijging van 50,7% ten opzichte van 2018
- Maar percentage lager dan in 2010 (20,7%), 2014 (23,3%) en 2016 (19,2%)
- Aanwezigheid vooral opvallend in: de transitwoningen (43,5%), crisisvoorzieningen (35,6%), onthaaltehuizen (31,7%) en noodopvangcentra (20,7%)

FOCUS OP VROUWEN

- Stijging van 943 naar 1.110 maar proportionele daling (van 22,7% naar 20,9%)
- Daling in absolute (van 84 naar 51) en proportionele (van 11,1% naar 7,1%) zin in de openbare ruimte in vergelijking met 2018
- Aandeel stabiel sinds 2008 (min of meer 20%), maar zij vertegenwoordigen 74,8% van de volwassenen die zijn ondergebracht in de crisisvoorzieningen
- Tijdens de crisis is het aantal slachtoffers van huiselijk geweld toegenomen en is prioriteit gegeven aan opvang voor vrouwen

OPENBARE RUIMTE

EVOLUTIE PER GENDER EN PER LEEFTIJD

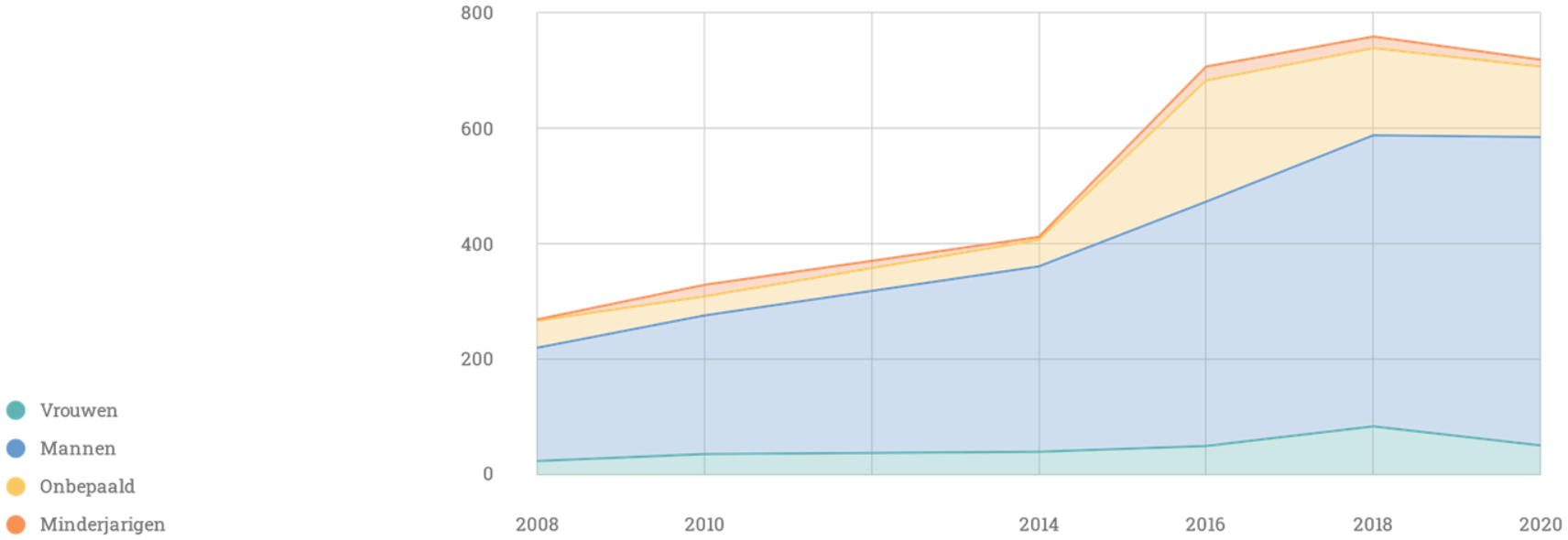

OPENBARE RUIMTE

EVOLUTIE PER GEOGRAFISCHE ZONE

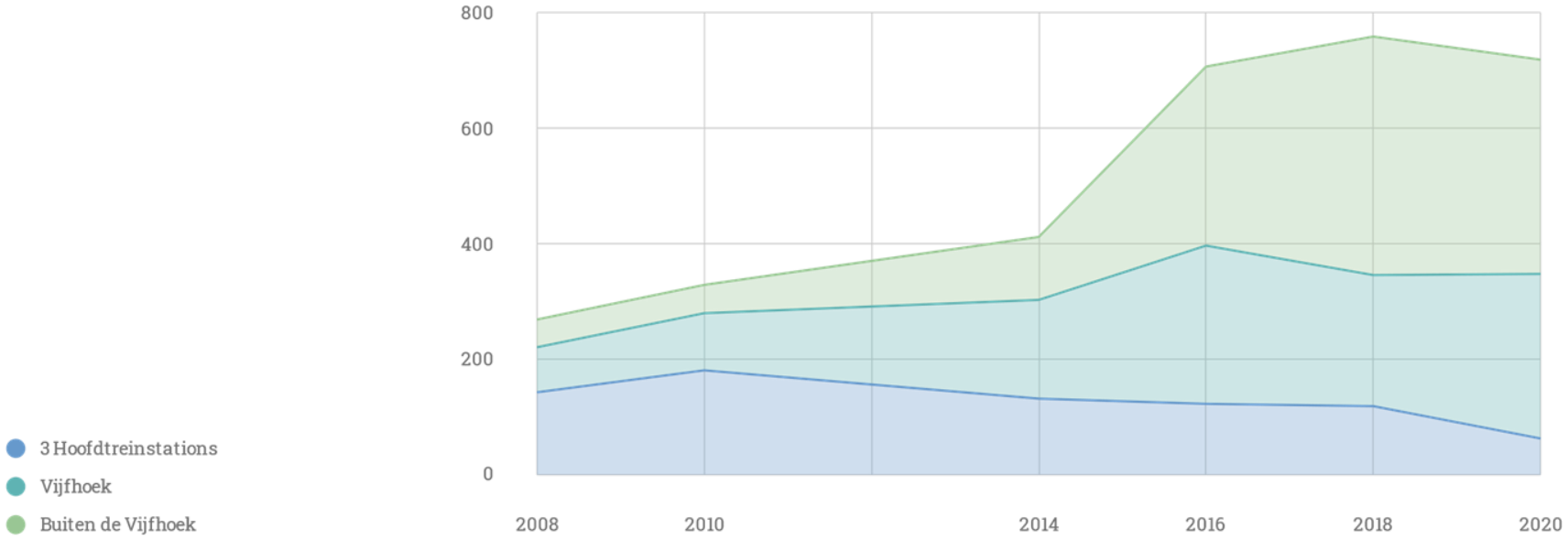

NOOD

EVOLUTIE PER VOORZIENING

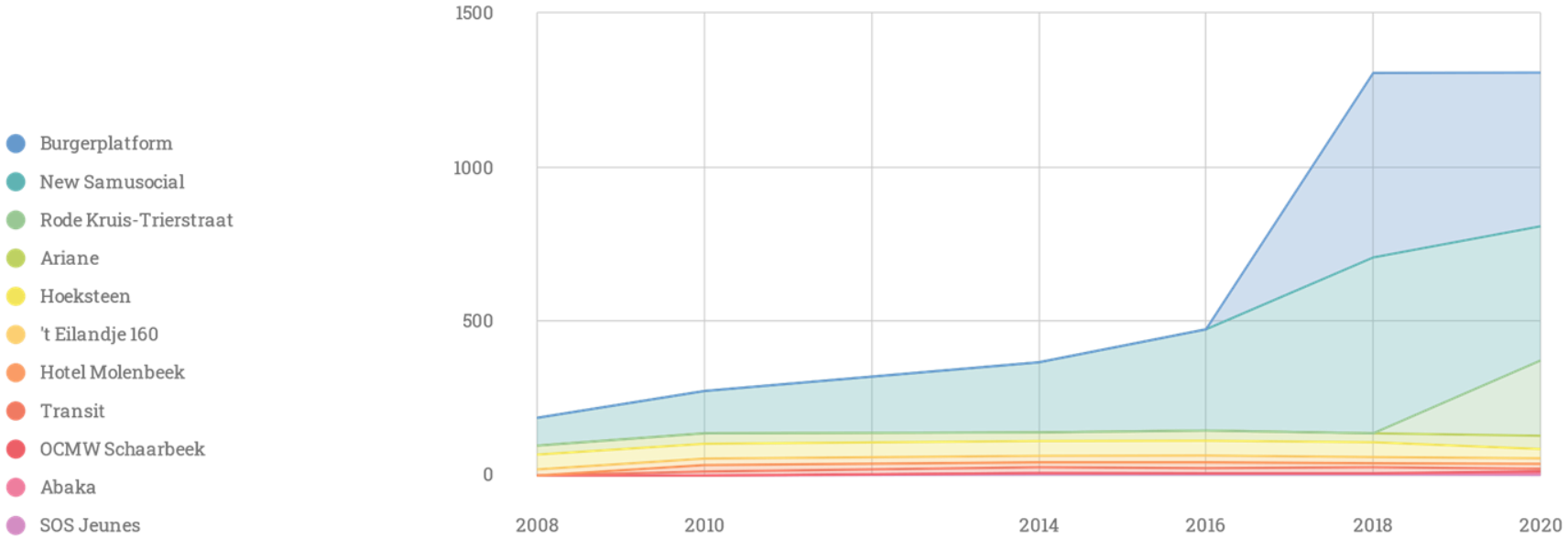

CRISISOPVANG

VERDELING PER VOORZIENING

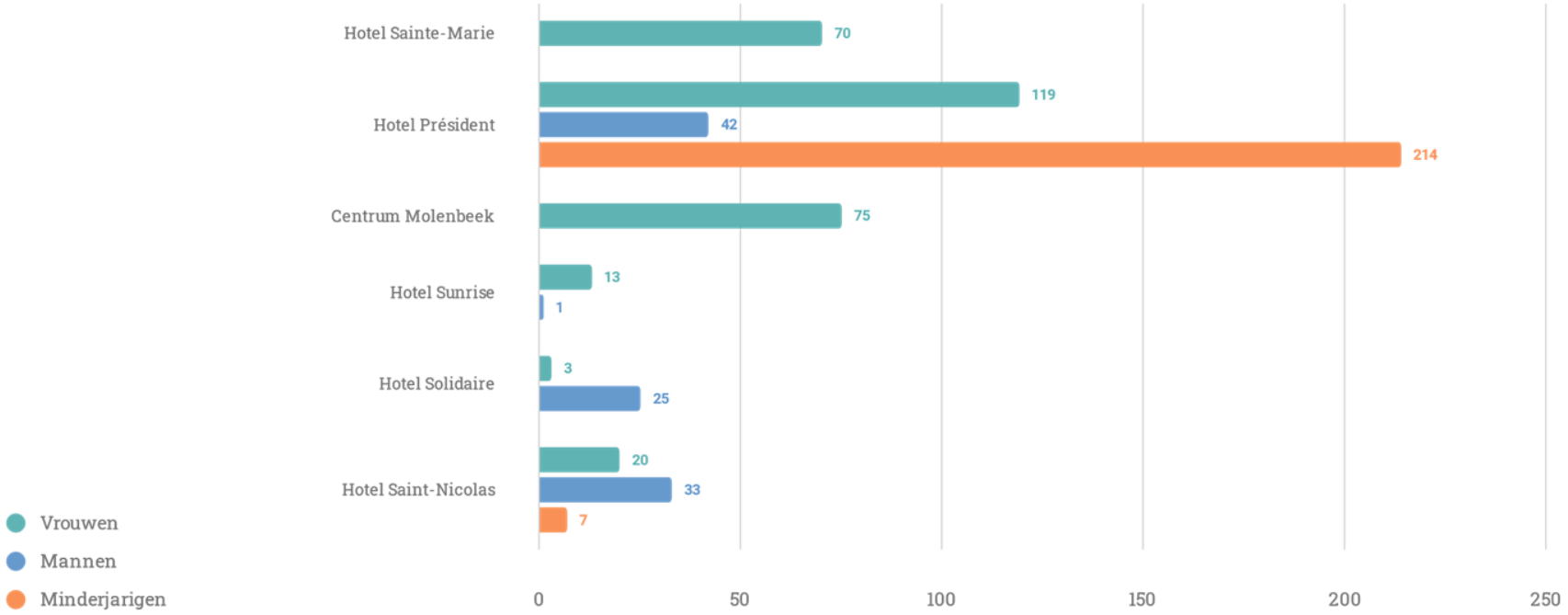

ONTHAALTEHUIZEN

Type	2008	2010	2014	2016	2018	2020
Voor mannen	329	312	322	312	315	245
Voor vrouwen	34	34	34	33	30	15
Voor vrouwen en kinderen	247	269	314	304	305	273
Voor mannen, vrouwen en kinderen	170	180	183	205	212	173
Totaal	780	795	853	854	862	706

HOUSING FIRST

EVOLUTIE PER GENDER

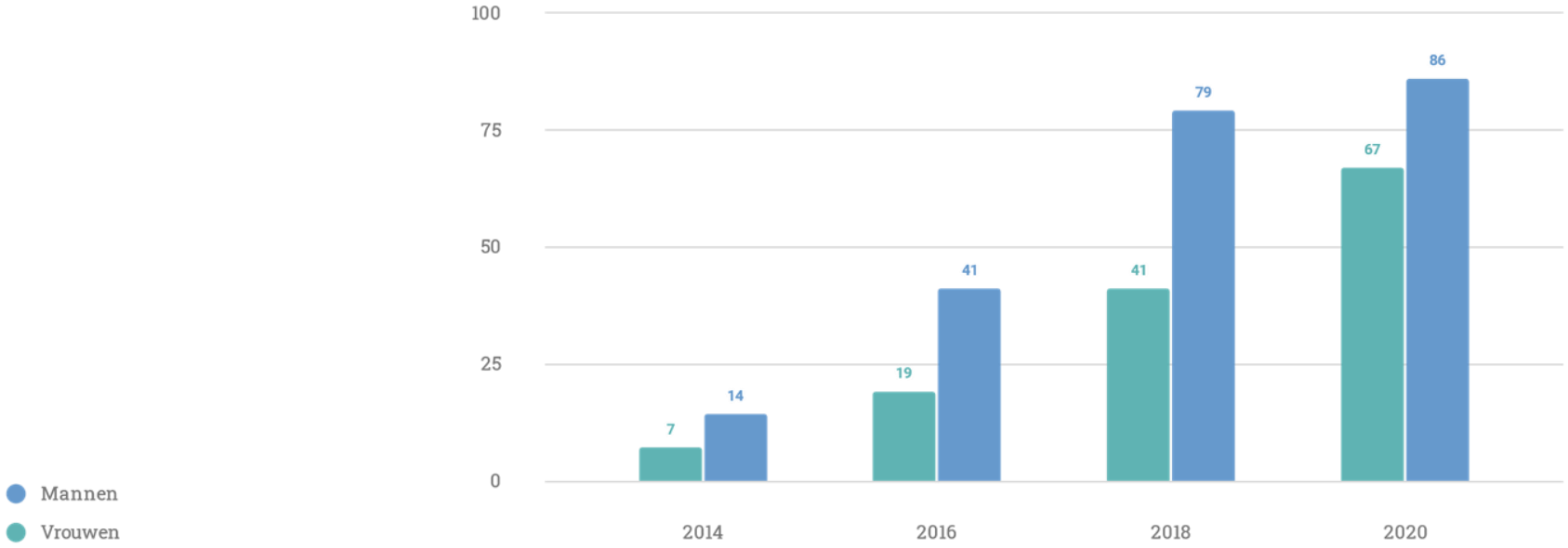

CONCLUSIE

- 5.313 mensen geteld, ofwel een stijging van 27,7%
  - 32,3% in de openbare ruimte of in een kraakpand
  - 36,3% in de noodopvang- of crisisvoorzieningen
  - 21,5% in een onthaaltehuizen of in een transitwoning

- Impact van de crisis:
  - De stijging van het aantal mensen in nood- of crisisopvang (+47,7%) heeft de toename van het aantal mensen in de openbare ruimte beperkt
  - Aanzienlijke toename van het aantal mensen in kraakpanden
  - Voor het eerst een daling van het aantal mensen in onthaaltehuizen

CONCLUSIE

- Evolutie in 12 jaar: er wordt steeds vaker een beroep gedaan op noodoplossingen, waarschijnlijk ten nadele van oplossingen met meer substantiële ondersteuning

- Te verifiëren verklarende hypothesen:
  - Toenemende kwetsbaarheid
  - Gebrek aan betaalbare huisvesting
  - Strikte beheersing van migratiestromen